

Kædesvig

- noget at hænge sig i!

Økokrimsager: På overfladen ser alt pænt ud. Respektable virksomheder får udført et stykke arbejde af en underleverandør - som måske endda selv har én eller flere underleverandører under sig. Problemet er bare, at det sidste led i kæden helt "glemmer" at afregne skatter og moms til SKAT - og de ansatte oven i sort arbejde også begår socialt bedrageri.

Det flourer i mange brancher. Ikke mindst hvor der skal laves et manuelt stykke arbejde, som ikke kræver faglært arbejdskraft. Rengøringsbranchen er et typisk eksempel - men bestemt ikke det eneste område, hvor det er udbredt.

Modellen er faktisk simpel. En virksomhed - og den kan sagtens både være stor, kendt og helt uden ond vilje - har brug for at få udført et stykke arbejde. Man finder en virksomhed, som kan leverer ydelsen og indgår en kontrakt. Men den virksomhed, der udfører arbejdet, er ikke altid den virksomhed, man har indgået kontrakten med. Det kan være en underleverandør eller en underleverandør til underleverandøren. Det er ikke noget særsyn, at der er helt op til seks-otte led, inden man når til den virksomhed, der reelt udfører arbejdet. Derfor har metoden da også fået navnet "kædesvig".

For når man når sidste led, så hopper kæden så at sige af, når det gælder om at få afregnet moms og skatter til SKAT. Pengene - ofte kontanter - forsvinder i et net af stråmænd og reelle indehavere, som er alt andet end medspillere. Kombineret med, at de ansatte, der udfører arbejdet, normalt gør det sort - og ikke sjældent er det også forbundet med socialt bedrageri, fordi de er på overførselsindkomster, eller måske endda er illegale indvandrere uden opholds- og arbejdstilladelse. Det er ikke unormalt, at de ansatte, som udfører arbejdet, end ikke er klar over, hvilken virksomhed det formelt er, de arbejder sort for - men at de arbejder sort, er de normalt helt bevidste om.

Derfor har SKATs landsdækkende enhed for økokrim har etableret et projekt, som

netop har fokus på kædesvig. Projektansvarlig er Morten Mørch Sørensen, som er afdelingsleder for Økokrim 2 i Århus. Ham har vi sat stævne sammen med de to projektledere på kædesvigprojektet - Klaus Bo Petersen fra Høje-Taastrup og Jesper Bech Christensen fra Århus.

En god investering

Nogen ny opfindelse er kædesvig bestemt ikke - og metoden er udbredt overalt i Europa. Men efter SKAT i 2008 for alvor satte fokus på fænomenet med etableringen af projektet under økokrim, har det vist sig, at indsatsen så afgjort betaler sig.

"Det er en metode, hvor det er utrolig nemt at snyde. Det kræver bare, at du finder nogen, der vil arbejde sort", fortæller Klaus.

Siden 2008 har projektet haft reguleringer på i alt 390 mio. kr. - heraf de 196 mio. kr. i 2009. De 12 årsværk - fordelt på godt 20 personer - har derfor været en god investering for samfundet.

"Vi kunne sagtens bruge mange flere til projektet", siger Klaus - og Morten tilføjer, at man da også arbejder på at lave et samarbejde med indsatsafdelingerne rundt omkring i SKAT.

"Det er jo vigtigt, at SKAT bruger kræfterne på de rigtige sager", understreger Morten.

Sagerne, som ofte løses i et tæt samarbejde med politi og anklagemyndighed, er ofte et sandt stykke detektivarbejde, der skal udføres for at finde hoved og hale i, hvad der er sket i kæden - og ikke mindst hvilket led, man

Projektansvarlig Morten Mørch Sørensen (tv.) og de to projektledere Jesper Bech Christensen og Klaus Bo Petersen drøfter næste træk i en sag med kædesvig.

Foto: Johnny Anthon Wichmann

Fra økokrim maskinrum

Dansk Told & Skat går
bag om projekterne
i SKATs enhed
for økokrim.

skal rette kravet mod. I de sidste led i kæden er pengene ofte helt forsvundet - og skal man have penge i kassen, handler det derfor om at kunne rette kravet om tilbagebetaling længere oppe i kæden. En øvelse, der dog kræver en stor arbejdsindsats, når man skal kunne løfte bevisbyrden, fordi man skal påvise, at leddene længere oppe har medvirket til svig.

“Ofte kan vi ikke følge pengestrømmene, fordi de bruger kontanter, når regningen skal betales”, fortæller Klaus.

Morten understreger, at den højeste prioritet i sagerne med kædesvig derfor heller ikke alene er at få “penge i kassen”. Det er også i høj grad at få stoppet dem, der begår kædesvig - og få dem idømt en straf.

“Vi ved godt, at pengene i mange tilfælde er væk, når vi kommer”, tilføjer Morten.

Ofte opererer bagmændene med stråmænd til at stå for de selskaber, som er det sidste led i kæden. Ikke sjældent er det helt ubemidlede, som de måske er kommet i kontakt med på den lokale bodega og har lokket sig til at stå som ansvarlig for virksomheden for en kasse øl.

Morten fortæller i den forbindelse en anekdote om en af de lokale “sutter”, der virkelig havde fået status blandt sine ligesindede på “bænken”, fordi han var blevet tiltalt for økonomisk kriminalitet!

Advarselslamperne bør blinke

De “pæne” virksomheder i begyndelsen af kæden, som får udført arbejdet, er ofte i god tro. De ved normalt ikke, hvad der foregår i den

anden ende af kæden. Der er dog en række “faresignaler”, som virksomhederne kan være omærbare på - og projektet tager derfor også ud og informerer virksomheder, som gerne vil overholde reglerne. Ganske i tråd med SKATs bærende strategi.

“Man kan jo få et tilbud, der er så godt, at det dårligt kan passe”, siger Klaus - og giver som eksempel et tilbud om rengøring, hvor timeprisen ligger under mindstelønnen på området. Her blinker alle advarselslamper. Det samme bør de f.eks. gøre, hvis man aldrig kan få fat i ejeren af virksomheden - eller hvis virksomheden hele tiden skifter CVR-nummer, kontonummer eller måske endda navn.

Klaus fortæller om en virksomhed, der fik udført rengøringsarbejde af en underleverandør, som viste sig at lave kædesvig.

“Vi spurgte restaurantens indehaver, om det ikke var lidt underligt at skifte rengøringsfirma så ofte”, fortæller Klaus og tilføjer, at svaret var, at det da var de samme, der havde gjort rent i 25 år - det var bare navnet på rengøringsfirmaet, der var skiftet mange gange undervejs.

Klaus peger på, at det faktisk er muligt at straffe aftagere af ydelser, som er så billige, at det bør give sig selv, at skatter og moms ikke er afregnet.

“Men at løfte den bevisbyrde, det er svært”, tilføjer han.

Mange af sagerne opstår på baggrund af tip. Det kan f.eks. være fagforeninger, som henvender sig, fordi virksomhederne, som udfører arbejdet, ikke har overenskomst - og betaler en meget ringe løn. Det kan være fra andre

“

Det er en metode, hvor det er utrolig nemt at snyde. Det kræver bare, at du finder nogen, der vil arbejde sort.

”

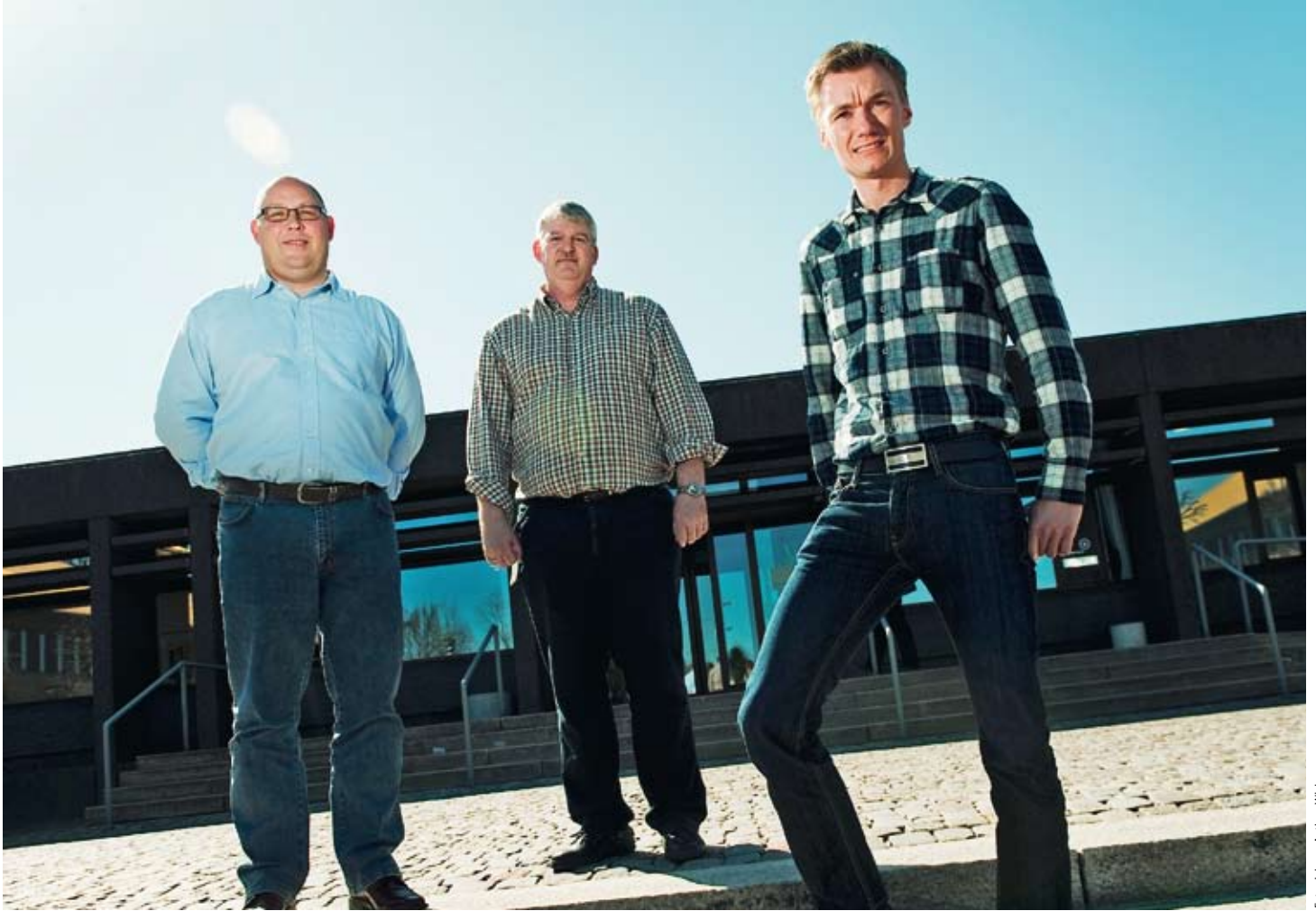

Foto: Johnny Arthon Wichmann

12 årsværk er i dag sat på sagerne med kædesvig – men projektet kunne sagtens give arbejde til mange flere, fortæller projektets tre bagmænd.

“
Det er også et socialt problem. Dem, der udfører arbejdet, kan være asylansøgere og illegale indvandrere.

”

myndigheder, fra pressen - eller fra andre, der har et tip om, at her må der da vist være noget galt.

At kædesvig kan være en ganske nem og effektiv metode til at malke de offentlige kasser for midler, kan projektet da også tydeligt mærke - og bestemt ikke mindre nu, hvor der er økonomisk krise i samfundet. Omfanget stiger.

“Vi har nemt ved at finde sagerne”, konstaterer Jesper - og tilføjer, at det store arbejde består i at finde beviserne, så sagerne også kan holde.

“Det er utrolig nemt at lave falske og fiktive bilag i dag”, supplerer Jesper - og tilføjer, at de sågar har været udsat for fiktive konto-udtog fra bankkonti.

“Det er også et socialt problem. Dem, der udfører arbejdet, kan være asylansøgere og illegale indvandrere - og vi har været udsat for, at de har været betalt helt ned til 25 kr. i timen”, fortæller Klaus.

“Ja, og nogen bruger det som supplement til en overførselsindkomst”, tilføjer Morten.

Foreslår ændringer af loven

I projektet har de indtryk af, at branchen har nogle “bagmænd”, som sidder og trækker i trå-

dene. Bagmænd, som ikke nødvendigvis bor her i landet. Der er også mange tegn på, at rocker- og bandemiljøet er blandet ind i “forretningerne” med kædesvig. Aktiviteterne går også klart over landegrænserne.

Kædesvigsprojektet har et godt samarbejde med skattemyndighederne i de øvrige nordiske lande - og deltager også i et samarbejde på europæisk plan.

Blandt andet det nordiske samarbejde har da også inspireret til, at projektet har lavet en række forslag til, hvordan den danske lovgivning kan ændres, så det bliver lettere at dæmme op for den omfattende kædesvig. Det arbejde startede op allerede inden etableringen af Koncerncentret i et samarbejde med både Hovedcentret og Departementet - og er nu tæt på en fase, hvor der måske kan komme konkrete lovforslag ud af det, hvis der er politisk opbakning.

Indtil da er der nok at se til for medarbejderne i projektet, som er lokaliseret i Århus, Høje-Taastrup, Fredensborg, Roskilde, Billund - og lidt endnu i Horsens.

“Vi har nogle rigtig gode medarbejdere rundt omkring”, understreger Morten - og slår fast, at kædesvig, det bestemt er noget at hænge sig i!